

**Положення
про порядок навчання і перевірки знань
з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності
в Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського
“Харківський авіаційний інститут”**

1. Загальні положення

1.1. Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності в Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (далі Положення) розроблено на підставі вимог Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці 26.01.2005 р. №15 (із змінами), Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах установах підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 р. №304 (із змінами).

1.2. Положення встановлює порядок навчання та перевірки знань, з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності працівників університету, а також навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності (охорона здоров'я, пожежна, радіаційна безпека, безпека дорожнього руху, цивільний захист, попередження побутового травматизму тощо) студентів, аспірантів, слухачів (далі – здобувачів освіти).

1.3. Вимоги цього Положення є обов'язковими для виконання учасниками освітнього процесу, іншими працівниками університету та спрямовані на реалізацію системи безперервного навчання з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності здобувачів освіти, працівників з метою забезпечення належних, безпечних і здорових умов навчання та праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням.

1.4. Контроль за дотриманням вимог цього Положення здійснюють органи управління освітою за підпорядкуванням, органи державного нагляду за охороною праці, представники галузевої профспілки.

1.5. Визначення понять і термінів.

У цьому Положенні наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

робота з підвищеною небезпекою - є робота в умовах впливу шкідливих та небезпечних виробничих чинників або така, де є потреба в

професійному доборі, чи пов'язана з обслуговуванням, управлінням, застосуванням технічних засобів праці або технологічних процесів, що характеризуються підвищеним ступенем ризику виникнення аварій, пожеж, загрози життю, заподіяння шкоди здоров'ю, майну, довкіллю;

спеціальне навчання - є щорічне вивчення працівниками, які залучаються до виконання робіт з підвищеною небезпекою або там, де є потреба в професійному доборі, вимог відповідних нормативно-правових актів з охорони праці;

стажування - набуття особою практичного досвіду виконання виробничих завдань і обов'язків на робочому місці підприємства після теоретичної підготовки до початку самостійної роботи під безпосереднім керівництвом досвідченого фахівця;

дублювання - самостійне виконання працівником (дублером) професійних обов'язків на робочому місці під наглядом досвідченого працівника з обов'язковим проходженням протиаварійного і протипожежного тренувань.

2. Навчання з питань охорони праці здобувачів освіти в університеті

2.1. Навчання здобувачів освіти з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності в університеті проводиться відповідно до вимог законодавства у сфері охорони праці, цивільного захисту та освіти.

2.2. Навчання здобувачів освіти в університеті з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності проводиться, як традиційними методами, так і з використанням сучасних форм організації навчання – модульного, дистанційного, екстернатного тощо, а також з використанням технічних засобів навчання – аудіовізуальних, комп'ютерних.

2.3. Під час трудового і професійного навчання на підприємствах, в установах, організаціях на здобувачів освіти поширюється законодавство про охорону праці.

3. Організація проведення інструктажів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності здобувачам освіти в університеті

3.1. Інструктаж з охорони праці здобувачам освіти проводяться:

- до початку навчальної, ознайомлювальної, першої виробничої, другої виробничої, переддипломної практики, яка може проводитися в університеті, на підприємствах, в установах, організаціях;

- у разі організації екскурсії на підприємство.

3.1.1. **Вступний інструктаж з охорони праці** здобувачам освіти організовується деканатами університету і проводиться заступниками деканів, кураторами, керівниками практик за «Інструкцією для проведення вступного інструктажу з питань охорони праці», затвердженої наказом по університету.

3.1.2. Вступний інструктаж з охорони праці реєструється в журналі обліку навчальних занять студентських груп на *окремих сторінках* реєстрації вступного інструктажу з охорони праці за формою, що надається у Додатку 1.

3.1.3. **Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі з охорони праці** здобувачам освіти проводиться:

- в підрозділах університету - завідувачем кафедри (керівником структурного підрозділу), завідувачем лабораторії, керівником практики;
- на підприємствах, установах, організаціях – безпосереднім керівником робіт (начальником структурного підрозділу, майстром) або фізичною особою, яка використовує найману працю.

3.1.4. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі з охорони праці здобувачам освіти проводиться за інструкціями, які діють в університеті, на підприємствах, установах, організаціях.

3.1.5. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі з охорони праці завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів, а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці особою, яка проводила інструктаж.

При незадовільних результатах перевірки знань, умінь і навичок щодо безпечного виконання робіт після первинного, повторного чи позапланового інструктажів протягом 10 днів додатково проводяться інструктаж і повторна перевірка знань.

3.1.6. Про проведення первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів з охорони праці працівників, здобувачів освіти на виробництві та їх допуск до роботи особа, яка проводила інструктаж, уносить запис до журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці за формою, що надається у Додатку 2.

3.2. **Інструктаж з безпеки життєдіяльності** здобувачам освіти проводиться:

- перед початком навчальних занять у кожному кабінеті, лабораторії, майстерні, спортзалі;
- перед початком зимових, літніх канікул;
- у разі організації позанавчальних заходів: масових заходів, олімпіад, турнірів, екскурсій, туристичних походів, спортивних змагань тощо;
- під час проведення громадських, позанавчальних робіт (прибирання територій, приміщень, науково-дослідна робота).

Інструктажі з безпеки життєдіяльності містять питання безпеки праці, охорони здоров'я, пожежної, радіаційної безпеки, безпеки дорожнього руху, попередження побутового травматизму, дії у випадку надзвичайних ситуацій тощо.

3.2.1. **Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності** здобувачам освіти всіх курсів організовується деканатами університету, проводиться заступниками деканів або кураторами один раз на рік, перед початком навчального року.

Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності аспірантам організує і проводить завідувач аспірантури.

3.2.2. Вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності здобувачам освіти проводиться за інструкцією, затвердженої наказом по університету, реєструється на *окремій сторінці* реєстрації інструктажу з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти в журналі обліку навчальних занять (Додаток 3).

3.2.3. **Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності** здобувачам освіти проводиться:

- перед початком навчальних занять у кожному кабінеті, лабораторії, майстерні, спортзалі, гуртку (клубу);
- перед початком зимових, літніх канікул;
- перед початком заходів за межами університету.

3.2.4. Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності здобувачам освіти *перед початком навчальних занять у кожному кабінеті, лабораторії, майстерні, спортзалі, гуртку (клубу)* організуються кафедрами, підрозділами університету, де проходить навчальний процес. Цей інструктаж проводять викладачі, тренери, керівники гуртків (клубів) за інструкціями, затвердженими наказом по університету, з обов'язковою реєстрацією в Журналі реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти (Додаток 4), який зберігається в кожному кабінеті, лабораторії, майстерні, цеху, спортзалі тощо.

Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності також проводиться *перед виконанням кожного практичного заняття (практичної, лабораторної роботи тощо)*, реєструється у журналі обліку навчальних занять здобувачів освіти на сторінці про запис теми уроку, заняття.

3.2.5. Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності здобувачам освіти *перед початком літніх та зимових канікул* організуються деканатами і проводяться заступниками деканів або кураторами груп, з обов'язковою реєстрацією в Журналі реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти (Додаток 4).

3.2.6. **Позаплановий інструктаж з безпеки життєдіяльності** здобувачам освіти проводиться у разі порушення ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що може призвести чи призвело до травм, надзвичайних ситуацій тощо, зміни умов виконання навчальних завдань (лабораторних робіт, виробничої практики, професійної підготовки тощо), а також у разі нещасних випадків під час освітнього процесу за межами університету.

3.2.7. **Цільовий інструктаж з безпеки життєдіяльності** здобувачам освіти проводиться:

- у разі організації позанавчальних заходів: масових заходів, олімпіад, турнірів, екскурсій, туристичних походів, спортивних змагань тощо;
- під час організації проведення громадських позанавчальних робіт: прибирання територій, приміщень, науково-дослідна робота на навчально-дослідній ділянці тощо.

3.2.8. Позаплановий і цільовий інструктаж з безпеки життєдіяльності проводяться керівниками з напрямку робіт - викладачами, тренерами, керівниками екскурсій і походів, кураторами груп, керівниками позанавчальних робіт тощо, за інструкціями, затвердженими наказом по університету.

3.2.9. Позаплановий і цільовий інструктаж з безпеки життєдіяльності реєструються в Журналі реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти (Додаток 4), з відміткою «позаплановий», або «цільовий».

4. Організація навчання і перевірки знань з питань охорони праці працівників університету

4.1. Під час прийняття на роботу і в процесі роботи посадові особи та інші працівники університету проходять інструктаж, навчання та перевірку знань з питань охорони праці, надання домедичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також з правил поведінки у разі виникнення аварій та надзвичайних ситуацій.

4.2. Навчання працівників з питань охорони праці проводиться у вигляді складової частини безпеки життєдіяльності.

Навчання і перевірка знань підлягають усім без винятку працівники університету з урахуванням умов праці та їх діяльності.

4.3. Особи, які суміщають професії, проходять інструктаж, навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності з основних професій і професій за сумісництвом.

4.4. Ректор, проректори, на яких покладено відповідальність щодо організації роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності, керівники та заступники керівників науково-дослідних організацій, спеціалісти з охорони праці університету і науково-дослідних організацій, інші працівники університету, які є членами постійно діючої комісії з перевірки знань, проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності згідно з наказом Міністерства освіти і науки України *один раз на три роки*.

Відповідальні особи за роботи підвищеної небезпеки, які є членами постійно діючої комісії з перевірки знань працівників університету, проходять навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці в спеціалізованих навчальних організаціях *один раз на три роки*.

4.5. Навчання з питань безпеки життєдіяльності працівників, зазначених у пункті 4.4, проводиться відповідно до Типового положення та згідно з навчальним планом і програмою навчання працівників установ та закладів освіти з безпеки життєдіяльності.

Програма навчання керівників, заступників, керівників структурних підрозділів - 36 годин, спеціалістів з охорони праці - 72 години.

4.6. Викладачі дисципліни «охорона праці» університету проходять навчання і перевірку знань у Головному навчально-методичному центрі Держпраці та навчальних центрах, які належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України і надали територіальному органу Держпраці декларацію відповідності їх матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці та промислової безпеки (далі - навчальні центри).

Програма навчання викладачів дисципліни «охорона праці» - 72 години.

4.7. Усі інші посадові особи та працівники університету проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності один раз на три роки безпосередньо в університеті, їх структурних підрозділах за місцем роботи за програмою навчання обсягом не менше 20 годин, яка затверджується наказом по університету.

4.8. Перевірка знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності всіх категорій працівників університету проводиться за нормативно-правовими актами з охорони праці, пожежної, радіаційної безпеки тощо, додержання яких входить до їхніх функціональних обов'язків.

4.9. Для перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності керівників структурних підрозділів наказом по університету створюється постійно діюча комісія з числа осіб, які пройшли навчання і перевірку знань в Міністерстві освіти і науки України. Головою комісії призначається ректор або проректор, в обов'язки якого входить організація роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності.

До складу комісії входять спеціалісти відділу охорони праці, представники юридичної, виробничих, технічних служб, представник профспілки з питань охорони праці, викладачі, які проводили навчання.

4.10. Представники профспілок з питань охорони праці як члени постійно діючих комісій з перевірки знань з питань охорони праці проходять навчання відповідно до Типового положення, а перевірку знань у порядку, визначеному відповідними громадськими організаціями за участю представника Держпраці.

4.11. До складу комісії можуть залучатися страхові експерти з охорони праці відповідного робочого органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України і викладачі охорони праці, безпеки життєдіяльності, які проводили навчання.

Страхові експерти з охорони праці Фонду як члени постійно діючих комісій з перевірки знань з питань охорони праці проходять навчання з питань охорони праці відповідно до Типового положення, а перевірку знань у порядку, визначеному правлінням Фонду, за участю представника Держпраці.

4.12. Перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності викладачів кафедр усіх дисциплін здійснює постійно діюча комісія університету за участю деканів факультетів.

4.13. Для перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників структурних підрозділів наказами по університету створюються постійно діючі комісії структурних підрозділів, з числа осіб, які пройшли навчання і перевірку знань в постійно діючій комісії університету. Головою комісії призначається керівник структурного підрозділу.

До складу комісії входять спеціалісти відділу охорони праці, викладачі кафедр, представники профспілки з питань охорони праці.

4.14. Комісія вважається правочинною, якщо до складу входять не менше трьох осіб.

Усі члени комісії повинні пройти навчання та перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності у порядку, установленому Типовим положенням та цим Положенням.

4.15. Перелік питань для перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників складається членами комісії на підставі програми навчання з урахуванням місцевих умов та затверджується ректором університету.

4.16. Формою перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників є тестування, залік або іспит. Тестування проводиться комісією за допомогою технічних засобів (автоекзаменатори, модульні тести тощо), залік або іспит - за екзаменаційними білетами у вигляді усного або письмового опитування.

4.17. Результат перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності оформлюється протоколом засідання комісії з перевірки знань працівників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності встановленого зразку (Додаток 5).

4.18. Особам, які під час перевірки знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності виявили задовільні результати, видається посвідчення про перевірку знань з питань з охорони праці, безпеки життєдіяльності. При цьому в протоколі та посвідченні в стислій формі зазначається перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці, питань безпеки життєдіяльності, виконання конкретних видів робіт, в обсязі яких працівник пройшов перевірку знань.

Видача посвідчень про перевірку знань працівникам, які проходили навчання в університеті, є обов'язковою лише тим, хто виконує роботи підвищеної небезпеки.

4.19. При незадовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівники протягом одного місяця повинні пройти повторну перевірку знань.

4.20. Не допускається до роботи працівники, які не пройшли навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

4.21. Термін зберігання протоколів перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності не менше 5 років.

4.22. Відповідальність за організацію і здійснення інструктажів, навчання та перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників підрозділів покладається на керівників структурних підрозділів.

4.23. Позачергове навчання і перевірка знань працівників питань охорони праці, безпеки життєдіяльності проводяться при переведенні його на іншу роботу або призначенні на іншу посаду, що потребує додаткових знань питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

5. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників університету

5.1. Посадові особи та інші працівники університету, зайняті на роботах з підвищеною небезпекою і роботах, де є потреба у професійному доборі, проходять щороку спеціальне навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці.

Перелік робіт з підвищеною небезпекою для проведення яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з питань охорони праці, складається на підставі Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженому наказом Держнаглядохоронпраці України 26.01.2005 р. №15, Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України, Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 23 вересня 1994 р. №263/121 і затверджується наказом по університету.

5.2. Спеціальне навчання з питань охорони праці може проводитись як безпосередньо в університеті, так і навчальним центром.

У разі здійснення професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціальне навчання з питань охорони праці є складовою зазначеної професійної підготовки.

5.3. Спеціальне навчання з питань охорони праці проводиться в університеті за навчальними планами та програмами, які розробляються з урахуванням конкретних видів робіт, виробничих умов, функціональних обов'язків працівників і затверджуються наказом.

5.4. Перевірка знань з питань охорони праці після проведення спеціального навчання проводиться комісією університету, за участю осіб, які пройшли навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони, і керівника підрозділу, працівники якого проходять перевірку знань.

6. Організація проведення інструктажів з питань охорони праці працівникам університету

6.1. Посадові особи та інші працівники під час прийняття на роботу та періодично мають проходити інструктажі з питань охорони праці, навчання щодо надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, правил поведінки та дій під час виникнення аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих, навчання з питань цивільного захисту, у тому числі правилам техногенної та пожежної безпеки.

6.2. За характером і часом проведення інструктажі з питань охорони праці (далі - інструктажі) поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

6.3. **Вступний інструктаж з охорони праці** проводиться з працівниками:

- які приймаються на постійну або тимчасову роботу в університет, незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;

- які прибули в університет і беруть безпосередню участь у навчально-виховному або виробничому процесі або виконують інші роботи для університету.

Вступний інструктаж проводиться спеціалістом відділу охорони праці або іншою особою відповідно до наказу (розпорядження) по університету, яка в установленому цим Положенням порядку пройшла навчання і перевірку знань з питань охорони праці.

Вступний інструктаж проводиться в кабінеті охорони праці університету або у спеціально обладнаному приміщенні за програмою, розробленою службою охорони праці. Програма та тривалість інструктажу затверджуються ректором.

Запис про проведення вступного інструктажу робиться в журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці для працівників встановленого зразку, який зберігається службою охорони праці або працівником, що відповідає за проведення вступного інструктажу, а також у наказі про прийняття працівника на роботу.

6.4. **Первинний інструктаж з охорони праці** проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівником:

- новоприйнятим (постійно чи тимчасово) до університету;

- який переводиться з одного структурного підрозділу університету до іншого;

- який виконуватиме нову для нього роботу;

- відрядженим працівником іншої установи, підприємства чи закладу освіти, який бере безпосередню участь у освітньому або виробничому процесах університету.

Первинний інструктаж на робочому місці проводиться індивідуально або з групою осіб одного фаху за чинними в університеті інструкціями з охорони праці підрозділу відповідно до виконуваних робіт.

6.5. Повторний інструктаж з охорони праці проводиться на робочому місці індивідуально з окремим працівником, групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом питань первинного інструктажу.

Повторний інструктаж з охорони праці проводиться на роботах:

- з підвищеною небезпекою - 1 раз на 3 місяці;

- для решти робіт - 1 раз на 6 місяців.

6.6. Позаплановий інструктаж з охорони праці проводиться на робочому місці або в кабінеті охорони праці у разі:

- введення в дію нових або внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів з охорони праці;

- зміни технологічного процесу, заміни або модернізації устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;

- порушень працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо;

- перерви в роботі виконавця робіт більш ніж на 30 календарних днів - для робіт з підвищеною небезпекою, а для решти робіт - понад 60 днів.

Позаплановий інструктаж може проводитися індивідуально з окремим працівником або групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначаються в окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення.

6.7. Цільовий інструктаж з охорони праці проводиться у разі:

- ліквідації аварії або стихійного лиха;

- проведення робіт, на які відповідно до законодавства з охорони праці оформлюються наряд-допуск, наказ або розпорядження.

Цільовий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або з групою працівників. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від виду робіт, що виконуватимуться.

6.8. Первинний, повторний, позаплановий, цільовий інструктажі проводить безпосередній керівник робіт (начальник структурного підрозділу, майстер).

6.9. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів, а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці, особою, яка проводила інструктаж.

При незадовільних результатах перевірки знань, умінь і навичок щодо безпечного виконання робіт після первинного, повторного чи позапланового інструктажів протягом 10 днів додатково проводяться інструктаж і повторна перевірка знань.

При незадовільних результатах перевірки знань після цільового інструктажу допуск до виконання робіт не надається. Повторна перевірка знань при цьому не дозволяється.

6.10. Про проведення первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів та їх допуск до роботи особа, яка проводила

інструктаж, уносить запис до журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці (Додаток 2).

Сторінки журналу реєстрації інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

У разі виконання робіт, що потребують оформлення наряду-допуску, цільовий інструктаж реєструється в цьому наряді-допуску, в журналі реєстрації інструктажів – не обов'язково.

6.11. Наказом по університету затверджується перелік професій та посад працівників, які звільняються від повторного інструктажу з питань охорони праці.

До цього переліку включаються працівники, участь у виробничому процесі не пов'язана з безпосереднім обслуговуванням об'єктів, машин, механізмів, устаткування, застосуванням приладів та інструментів, збереженням або переробкою матеріалів тощо.

7. Стажування, дублювання і допуск працівників до роботи

7.1. Новоприйняті в університет працівники після первинного інструктажу на робочому місці до початку самостійної роботи повинні під керівництвом досвідчених, кваліфікованих працівників пройти стажування протягом не менше 2-15 змін або дублювання протягом не менше 6 змін.

7.2. Стажування або дублювання проводиться, як правило, під час професійної підготовки на право виконання робіт з підвищеною небезпекою у випадках, передбачених нормативно-правовими актами з охорони праці.

7.3. Працівники, функціональні обов'язки яких пов'язані із забезпеченням безаварійної роботи об'єктів підвищеної небезпеки або з виконанням окремих робіт підвищеної небезпеки (об'єкти, порушення технологічних режимів яких являє загрозу для працівників та навколишнього середовища), до початку самостійної роботи повинні проходити дублювання з обов'язковим проходженням у цей період протиаварійних і протипожежних тренувань відповідно до плану ліквідації аварій.

7.4. Допуск до стажування (дублювання) оформлюється наказом або розпорядженням керівника підрозділу. У наказі (розпорядженні) визначається тривалість стажування (дублювання) та вказується прізвище працівника, відповідального за проведення стажування (дублювання).

7.5. Перелік посад і професій працівників, які повинні проходити стажування (дублювання), а також тривалість стажування (дублювання) визначаються відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці, затверджується наказом по університету. Тривалість стажування (дублювання) залежить від стажу і характеру роботи, а також від кваліфікації працівника.

7.6. Керівник підрозділу має право своїм розпорядженням звільнити від проходження стажування (дублювання) працівника, який має стаж роботи за відповідною професією не менше 3 років або переводиться з одного

підрозділу до іншого, де характер та тип обладнання, на якому він працюватиме, не змінюються.

7.7. Стажування (дублювання) проводиться за програмами для конкретної професії, які розробляються в підрозділі відповідно до функціональних обов'язків працівника і затверджуються ректором (керівником структурного підрозділу).

7.8. Стажування (дублювання) проводиться робочих місцях свого або іншого подібного за технологією підприємства. У процесі стажування (дублювання) працівники повинні виконувати роботи, які за складністю, характером, вимогами безпеки відповідають роботам, що передбачаються їх функціональними обов'язками.

7.9. У процесі стажування (дублювання) працівник повинен:

- закріпити знання щодо правил безпечної експлуатації технологічного обладнання, технологічних і посадових інструкцій та інструкцій з охорони праці;

- оволодіти навичками орієнтування у виробничих ситуаціях у нормальних і аварійних умовах;

- засвоїти в конкретних умовах технологічні процеси і обладнання та методи безаварійного керування ними з метою забезпечення вимог безпеки праці.

7.10. Після закінчення стажування (дублювання) та при задовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці наказом або розпорядженням керівника структурного підрозділу працівник допускається до самостійної роботи, про що робиться запис у журналі реєстрації інструктажів на робочому місці підрозділу (Додаток 2). У випадку, якщо працівник не оволодів необхідними виробничими навичками чи отримав незадовільну оцінку з протиаварійних та протипожежних тренувань, то стажування (дублювання) новим наказом або розпорядженням може бути продовжено на термін не більше двох змін.

Начальник відділу охорони праці

Л.М. Максимова

Додаток 1.
до пунктів 3.1.2
Положення про порядок
навчання і перевірки знань з
питань охорони праці, безпеки
життєдіяльності

РЕЄСТРАЦІЯ
вступного інструктажу з охорони праці здобувачів освіти
(окрема сторінка в журналі обліку навчальних занять)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові особи, яку інструктують	Дата проведення інструктажу	Прізвище, ім'я, по батькові особи, яка проводила інструктаж	Підпис	
				особи, яка проводила інструктаж	особи, яку інструктують
1	2	3	4	5	6

Додаток 2
до пунктів 3.1.6; 6.10; 7.10
Положення про порядок
навчання і перевірки знань з
питань охорони праці,
безпеки життєдіяльності

ЖУРНАЛ
реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці

(кафедра, відділ, лабораторія тощо)

Розпочато «__» ____ 20__ р.
Закінчено «__» ____ 20__ р.

№ з/п	Дата проведення інструктажу	Прізвище, ініціали особи, яку інструктують	Професія, посада особи, яку інструктують	Вид інструктажу (первинний, повторний, позаплановий, цільовий), назва та номер інструкції	Причина проведення позапланового або цільового інструктажу	Прізвище, ініціали особи, яка інструктує та перевіряє знання	Підписи		Стажування (дублювання) на робочому місці		Знання перевірів, допуск до роботи здійснів (підпис, дата)
							особи, яку інструктують	особи, яка інструктує	кількість змін, з _____ до _____ (дати)	стажування (дублювання) пройшов (підпис працівника)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Додаток 3
до пунктів 3.2.2
Положення про порядок
навчання і перевірки знань з
питань охорони праці,
безпеки життєдіяльності

РЕЄСТРАЦІЯ
вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти
(окрема сторінка у журналі обліку навчальних занять)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові особи, яку інструктують	Дата проведення інструктажу	Прізвище, ім'я, по батькові особи, яка проводила інструктаж	Підпис	
				особи, яка проводила інструктаж	особи, яку інструктують
1	2	3	4	5	6

Додаток 4
до пунктів 3.2.4; 3.2.5; 3.2.9
Положення про порядок
навчання і перевірки знань з
питань охорони праці,
безпеки життєдіяльності

ЖУРНАЛ
реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів
з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові особи, яку інструктують	Дата проведення інструктажу	Клас, група	Назва інструктажу, назва інструкції	Прізвище, ім'я та по батькові, посада особи, яка проводила інструктаж	Підпис особи, яка проводила інструктаж	Підпис особи яку інструктують
1	2	3	4	5	6	7	8

Додаток 5
до пункту 4.17
Положення про порядок
навчання і перевірки знань з
питань охорони праці,
безпеки життєдіяльності

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М.Є. ЖУКОВСЬКОГО
«ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»**

**ПРОТОКОЛ №
ЗАСІДАННЯ КОМІСІЇ З ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ
З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ, БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

«__» _____ 201__ р.

м. Харків

Комісія у складі:

ГОЛОВИ _____
(прізвище, ініціали, посада)

і членів комісії: _____
(прізвище, ініціали, посада)

створена на підставі наказу від «_____» _____ 20__ р. № _____
перевірила знання _____

(перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці,

безпеки життєдіяльності, за якими проводилася перевірка знань)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові працівника	Посада, професія	Місце роботи (структурний підрозділ)	Знає/не знає	Примітка
1	2	3	4	5	6

Голова комісії _____ (підпис)

Члени комісії _____ (підпис)

_____ (підпис)

М.П.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ по університету

від 26.12.18 р. № 611

**ПЕРЕЛІК
ПРОФЕСІЙ І ПОСАД ПРАЦІВНИКІВ,
ЯКІ ЗВІЛЬНЯЮТЬСЯ ВІД ПОВТОРНОГО ІНСТРУКТАЖУ
З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ**

1. Ректор.
2. Проректори.
3. Завідувачі кафедр.
4. Викладачі дисципліни «охорона праці».
5. Керівник науково-дослідного інституту.
6. Завідувачі лабораторій.
7. Керівники структурних підрозділів та їх заступники.
8. Начальник відділу охорони праці.
9. Спеціалісти відділу охорони праці.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ по університету

від 26.12.18 р. № 611

ПЕРЕЛІК

**робіт з підвищеною небезпекою,
для проведення яких потрібне спеціальне навчання
і щорічна перевірка знань з питань охорони праці**

1.	Електрозварювальні, газополум'яні роботи
2.	Роботи на кабельних лініях, діючих електроустановках
3.	Роботи із застосуванням лазерів.
4.	Обслуговування, ремонт та наладка обладнання для різання, напилювання, нанесення покриттів та іншого електрозварювального устаткування.
5.	Обслуговування агрегатів і котлів, працюючих на газі.
6.	Виконання газонебезпечних робіт.
7.	Роботи по використанню речовин, які відносяться до I та II класу небезпеки.
8.	Експлуатація прискорювальних установок (електронні мікроскопи, установки рентгеноструктурного аналізу).
9.	Роботи по дезінсекції, дератизації, дезінфекції приміщень.
10.	Нанесення лако-фарбувальних покриттів, ґрунтовок та шпакльовок на основі нітрофарб, полімерних композицій (поліхлорвінілових, епоксидних тощо).
11.	Обслуговування і ремонт акумуляторних батарей.
12.	Обслуговування генераторних ацетиленових установок.
13.	Плавильні, заливочні роботи і роботи по термообробці лиття.
14.	Роботи щодо зберігання і застосування продуктів розділення повітря.
15.	Випробування та обслуговування водогрійних котлів, трубопроводів гарячої води, теплообмінників, тепломеханічного устаткування, обслуговування посудин, що працюють під тиском.
16.	Експлуатація та ремонт водозбірних споруд.
17.	Роботи в колодязях, траншеях, камерах, колекторах.
18.	Земляні роботи, що виконуються в зоні розташування підземних комунікацій на глибині більше 2 метрів.
19.	Роботи на висоті (більше 1,3 м).
20.	Експлуатація вантажопідіймальних машин і механізмів, ліфтів. Вантажно-розвантажувальні роботи за допомогою машин і механізмів.
21.	Обслуговування компресорного, холодильного обладнання.
22.	Управління тракторами.
23.	Роботи на копіювальних та розмножувальних машинах.
24.	Обслуговування верстатів по обробці металів та деревини.
25.	Монтаж, ремонт і профілактичне обслуговування засобів охоронної сигналізації.
26.	Роботи, пов'язані з управлінням наземним транспортом.

Начальник відділу охорони праці

 Л.М. Максимова